

*Mexhat
Hakiiu*

FJALA
IME

8SH-1

H 20

30803

8SH-1

IBLIOTEKA E SHKËTIT
GJIRONASTEP

FJALË NEXHAT HAKIU

FJALA IME

12569

Në albumin e kujtimeve,
ku çdo herë flas pa zë,

vrej secilin e mi' shoket
sikur do që la shok më,
sikur preket bashkësuar,
kur çfarëj ata më past.

Shoh të më' i fletës për
një litar' të magjës shumë,
dikur e debet' e për
që zë vend në malin Dajti,
shok' Përmë' sikur dëgjej
me nrenat në gjumë,
kur bërtite nënë vonë
në një mosh' që dikur-vajti.

Po shoh më' e minarës
kumbantren po vrej pranë,
me krijohen lëkënjat
që u hënë pa bërtitje,
që nuk mueren ngjendje,
voce kumbën e dhe thasë,
kur secili të kësaj
dikur hënë dorë...

N. Sh. BOTIMEVE «NAIM FRASHËRI»
TIRANË, 1961

FJALA — KUSHTRIM

Në albumin e kujtimit,
ku çdo herë flas pa zë,
me të vdekur, me të gjallë,
kur në lot, e kur në gas,
vrej secilin e më duket
sikur, do që ta shoh më,
sikur preket buzëqeshur,
kur çfletoj ata më pas!

Shoh te mez' i fletës parë
një fytyr' të moçme shumë,
flokët si dëborë të parë,
që zu' vend në malin Dajti,
shoh! Tiranën sikur dërgjej
me tiranasit në gjumë,
kur baritja natën vonë
në një mosh' që shkoi-vajtitur!

Po shohi majën e minares,
kumbanoren po vrej pranë,
më kujtohen leckanjarët
që u lutën pa bërtitur,
që nuk muarën asgjësendi,
veçse humbën edhe dhanë,
kur secili të kasollja
gjëfi bijën dorë-shtritur!

Shoh një portë çar' e kalbur,
kur te pragu rri një nënë
me një foshnje lëkurune,
tek po priste pijanikun
që ng'ahengu me gërnetë,
natën von kur s'kishte hënë
kthehej tapë, xhepe zbrazur
dhe zvarritej tok me mikun!

Ja, te kënd' i flites' për
po shoh' rrugën mbretërore
një koketë pran' vetrinës
dhe shegertin e lekosur,
një të verbër shoh' nga Vlora
q'ë tërhiqte në mëngore
nip' i vogël këmbë zbatthur,
shoh e shoh po s'ka të sosur...

P L A K U

Plaku, nëna-i verbrin, çfarë trinitet!
Ati ishte: Skamja, biri ishte: Shtypja,
shpirt' i shenjtë: Zemra si gjithmonë trumbetë.
trima të mjerimst, s'dijtën ç'ishte lypjat

Plakut çere-vrarë syt' i xixëllonin,
drit' i shkrepnin zemrës si kongjill tonitur,
rrudhat, sytë, flokët ndryshe ma tregonin
lis me rrënj' të thella, deg' e kurm' cilitur.

Gjyshi im dhe yti është ky plak pa emër,
që pa vetëm ëndra, flamuj robërimi,
po flamurin tonë thell' e kish në zemër
ish i kuq si gjaku, i zi si mjerimi.

Gjyshi ynë mori rrugën e kurbetit,
nënë la dhe gruan që t'i rritim djalën,
s'kishin të mbaruar porsi rër' e detit,
gjith' ato mynxyra, kur Perndis iu falën...

Detet, malet-vistër zemrat nuk i ndanë,
vjetët s'ngjajnë valat që ranishtes shtrihen.
ato ikin-vinë, njerzit shkuan-vanë;
nën' e gjyshit, gruaja një mëngjez s'gëdhihen!

E ku pyet vdekja, gjyshi për matenë,
këtëj djal' i vetëm, tharë dhe regjuar,
rreth e rrotull pranga mijra bij varganë:
pjella të mjerimit, trimat t'acarnan!

Nata polli dritën; togur, kodrën, malin
fara çau tokën që të shohë dritën, detet,
po kështu dhe loti, si la vetëm djalin:
nata pranë vetes ka përherë dritën...

Ja, një ditë brenga shkrepit si baroti,
Drini edhe Vjosa thithën giak përsi,
plaku, tok me djalim, shkrepit mot pas moti,
po valoi prapë një flamuri zisq me...

NËNA

Nënë nuk e njihni,
nënë që te praku
priste, si çdo mbrëmje
tok me foshnjen pranë,
zotin e shtëpisë!...

Po në tjetër anë,
tutje në mëhanë
burr' i varfërisë
gotën priste plot,
plot me verë e lot!

Ja, atje një natë
përmbi gotën mbeti:
— Vdiq një veremosur! —
thirrën shokët pranë...

Nënre bir, që pritën,
tjetër, brengë e gjetën!
rrugës zgjatën duart,
por asgjë s'u dhanë!

KOKETA

Ja, koketën që po shoh,
e kam parë dhe e njoh!
Sa e bukur, vetull-prerë,
nisur, shkruar edhe lyer!...
Vështroj thellë syt' e saj
që po fshehin duf e vaj!
Vetëm shoqes i pat thënë
kur një ditë s'kishte ngrënë
një kafshatë, qoft' e thatë!

Po kur foshnja syçapluar
një thërrime kish kërkuar,
nëna ndroi veshje, emër,
po nuk ndroi shpirt e zemër;
e me lot, që të godet,
i la shoqes amanet:

«Ti n'e pafshë, shoqe, vogëlushin tim,
rrugës duke lipur, mbetur si jetim,
merre se barakën do ta ket' haruar
edhe një përrallë ke për ti treguar.

Nis kështu përrallën: «Ish, më mir' mos t'ishtë,
nëna që në botë vetëm djalin kishtë.
Mos e lër të pyes, fundin zgjatja shumë
sa t'i skuqen syçkat, sa të bjer' në gjumë.

Nesër, kur të zgjonet, po më deshi mua,
pa duvak, i thua, j, nëna u martua,
mos i fol gjë tjetër, vet' ka për të shkelur;
pranë dritës kuge te një port' e celur!

SHEGERTIA

Po shegertia?... Shihe si ka ngulur sytë,
jo, nuk duket vetëm, ngjan si vet' i dytë,
sikur ka për ballë një barkosh; ustanë,
duke lipur hakun, kur me grusht u ndanë!...

Shokët këng' i ngritën, kur një nat' s'u gdhin,
këngën e shegertit e kush nuk e din,
ish këng' e ndaluar, zemr' e puntorisë
n'atë kohë zije, koh' e tiranisë:

Leckanjari s'e do driten
se me terrin ngushellohet,
ai shpesh harron dhe ditën
që së shpejti do t'agojë,
nata: motër i fal ëndra,
ndaj me gjelin zemërohet
kur shkëndi krahët het pas herë
edhe nis që të këndojë.

IV

Kur zë dridhet në minare
zëri-lutës për Perndinë
dhe kur afshi-e frym'e natës
frushullojnë drejt amshimit,
leckanjari ndjen mëkatet,
gjyshja lutet për fëminë,
diç i thotë hëna djellit
kur takojnë ndaj agimit.

Vogëlushi lot me kukllën,
po pret vashë në dritare,
se kur djelli do të shkrepe,
do t'i fal një mënushaqë
trim' i natës që dhe hënë
e kish bërë ziliqare,
sepse vashës mëkatare
i kish puthur gush' e faqe!

Bredhin nuset neper pusët
cicërojnë harabelat,
ndihet fshesa, mbleth thërrimet
që ia fall nata ditës,

ja dhe njerzit si përherë,
në mëngjez vringlojnë cengelat
që t'ia ndalin vrapin jetës
kur shkëlqen nga pahu-i ditës!

EMBRAKTISUR A

Buza jote qënka bërë
porsi ngjyr' e jargavanit,
vall' e thau ngriq' e natës
tek baritje kur s'kish hënë,
kur u shtrite gjoksin celur
larg nga drita e shandanit,
apo ti në cast harrove
ç'të kish thën' e gjora nënë!

Buza jote ish mësuar
të hukiste luleshqerra
dhe të çukte nëpër dhëmë
luleshtrydhe, manaferra,
po tani ajo dhëmkoset
nga inati, nga pendimi
dhe kullon ca pika vreri
nëpër gjurmat që la trimi!

Kush ta mori vashërinë,
trimi që të shkoi lark,
kush ta vrau dashurinë
që si zogu ra në lak? ...

Pse po rri kaq e menduar
dhe mbi bar akoma shtatur,
mos sheh dreqhën pranë ahut
se si kurmit është vërtitur? ...

Buza jofë ish mësuar
të nukiste luleshryerra
dhe të çukte nëpër dhëme
luleshrydhë, manaferra,
po tani po flet me zemrën,
rri puthitur si një lak,
si një lak, që më t'u shkrehur,
zuri pend' e pika gjak!....

PARA PORTËS

Para portës çar' e kalbur
buzën pash' të përgjeruar
dhe fustanin e rrecohur,
ku nuk zinte vend as fija!..

I mahnitur unë mbeta
se një nùr të qe lëshuar
n'ata sy me rrath' të zi,
që kish shkruar varfëria!

Në të çarat, nëpër vrimat
t'asaj porte beribatë,
t'i kam parë syt' e thellë
me vështrim që s'kish të sosur,
ndaj trokita në qepallet
që të ndjesh ti, shpirt i ngratë:
një lomoshë të lipsarit
q'ë ka zemrën të brëngosur!

Vall' ke turp nga dashuria
që dhë fjalën ke kursyer,
apo druhe se je veshur
me fustan të pa arrnuar?...

Hape portën, vash! e vrerit;
zemra ime është thyer
cop' e çik' margaritarësh;
mu në prag të ka qëndruar!

ZEMRA NË ANKANT

Merrni zemër, kush do zemër!
Ej, ju vasha, doni zemër?...
E kish marrë lozonjarja
nga krahror i një poeti!
E si mund ta mbante zemrën
me tallazet e një deti
lundr' e thyer, pëlhur-gjerë,
pa timon e kic të shtremër?

Po bërtet përsi kashtëci
se në dorë zemra-i ngeci:

Ej, ju vasha, doni zemër?
Kjo nuk shitet, as nuk blihet,
kini zemër, o ju vasha,
se me zemër kjo shkëmbëhet!
Është zemra në furtunë
është zemra-e një poeti
që përplaset në shkëmbinjtë
posi valat e një deti!...

Ja kashtëci ciret prapë,
se një vash pas tij u kap:

Merre zemrën, merre zemrën,
a dëgjove ti, moj vashë?
Jepet zemra e një poeti
që gufohet posi deti!

A dëgjove ti, moj vashë,
se të dhimbsur ty të pashë,
merre zemrën, merre jetën,
është mall'i një poeti!

Prap' kasneci po bërtet,
se asnjë nuk qaset vetë:

Është zemra-e një poeti
që gufoi posi deti,
posi vala që lë valën,
dhe lëkundet me tallas,
kur mbi ranën vjen e lën,
lë guaska, shkumë pas,
merre zemrën, merre jetën,
është dëshir' e një poeti!

Po kasneci ra në hall,
kush për zemrën pyet, vallë?

Qeshnin, lozonjaret, qeshnin,
vinin dorën përmbi buzë,
porse zemra s'mund t'u lidhet
as me fjal' as me tërkuze,
ajo hidhet e përdridhet,
kërkon zemër, ngashëren
dhe thesarët posi deti
i mban brenda s'i rrëfen!

Ja kasneci mbet' i ngjirur,
po një nën' i pati thirrur:

— Ej, kasnec, zemr' e poetit,
s'jepet kurrë me pahis,
falma mua se më ngjan
posi zemra e tim bir! —

TABLLO E DYTE

(Tirana në vitet 1939-1944)

Në albumin e kujtimit,
ku çdo herë flas pa zë,
me të vdekur, me të gjallë,
kur në lot e kur në gas,
vrej secilin e më duket
sikur do që ta shoh më,
sikur preket buzë-qeshur,
kur çfletoj ata më pas!...

O • I HUAJ...

E pse vjen,
pse gënjen,
or i huaj?
Tokën time as ta lë, as ta huaj!

Ja, ti erdhe,
po ta dish nuk më zverdhe
as me hekur
as me ar,
veç u skuqta nga të vdekur
që me gjak e kanë larë
dhe me djersë kanë vaditur
tokën time të grabitur!

Po, do shkosh,
do çfarosh,
or i huaj!
Tokën time as ta lë, as ta huaj!

BIBLIOTEKA E SHTETIT
GJIROKASTËR

Ti s'beson,
dhe kujton
se me plumba me frikson,
por me gur,
me pështymë
— si dikur —
në flak'e tym,
si kudo edhe në Vlorë,
do të bjenë prap' dëshimotë,
që në gojë plumbin tretin,
se krahorin kanë hekur,
brenda mbajnë amanetin
nga të vdekur!

NËNË. EABIR

Te shqiponj'e arratisur
u nis Cufi gunë-grisur,
hodhi supit një dyfek,
me një torb'e dy fishekë,
gjeti shokët partizanë
me qefinin në një sqetull,
gjeti trimat që nishan
dën'e marrin dhe në vetull!

Dheun kishin për dyshek,
për jastëk një krah e shtronin,
shkrepnin pushkën shtek me shtek
se armikun po sulmonin.
Po qëllonin mbi armik
që mburohesh me çelënik,
mbi tradhtarin nëpër bredha,
laparas e zemër-lik,
që bënte plumbit dredha!

Edhe Cufi trim mbi trima,
me fishekët në gjerdan
shkrepte tok me partizanë
Flak'e pushkës: shkrepëtimë,
gryk'e pushkës: vetëtimë,
kokrr'e plumbit: batarë
mbi armiqtë ra rrufë!

II

Cuf sokoli, trim me fletë,
fshinte plagët që kish marrë
her' me gjethe, her' me bar
dhe vërsulesh si shigjetë...
Po ja plumbi këtë herë
afër zemrës e kish zënë,
vdekjen pranë kishte ndjerë,
prandaj shokut i kish thënë:

— Kur fitorja të buçasë,
vallja, kënga të kërcasë,
të këndon i përmbi varr,
se fort malli do më marrë!
Këngën dua ta dëgjoj,
brenda varrit të gjëmojë
dhe do shihni një çuaj
po s'u duka përsëritë!
Këto tha dhe u lëshua,
pshteti kryet mbi një gur,
shoku pranë iu betua,
e mbuloi me flamur...

III

N'atë fshat që qe zhuritur
rrinte nëna qyqë-korbë,
nën'e djegur e uritur,
në kasolle me një torbë.
Atje kishte për t'i pritur
djalin, shokët partizanë,
se atje kish një nishan
të burr-ziut, që e preu
jatagani i një beu!

Pranë pishës, e tulitur,
syrin-çark e ballin-ngritur
rrinte nëna e drobitur.
Shihte flakë shihte tym,
jashtë ishte xec e brymë,
shihte tymin dhe kujtonte
jetën pel e mel që hoq,
se po priste, si çdo nënë,
një premtim që i pat dhënë
bir'i vetëm, shpirt e xhan,
kur qe nisur partizan!

IV

Shumë netë nëna kish
që po merrte një sy gjumë,
po ç'kish sonde syrin-nishë
që mendonte kaqë shumë?

— Mjerë unë, nëna tha,
ç'ka kjo lemzë që s'm'u nda?
Ç'paska syri që m'u drodh,

-gjoksi që si lësh, m'u mblohdh ? ...

Më kujton, si duket, djali,
më çon lajm andej nga mali!

Nëna fjalën shpejt e preu,
se ca këmbë sikur ndjeu,
vrik u ngrit e spatën mori,
jasht' përgjoi në rrëpirë,
— Hallë Zeno, jam Tomori! —
Dolli zëri n'errësirë.

Ish Tomori, shok i djalit,
shok i lojës, shok i malit;
që shigerti i mullirit
që të zezën e ullirit
kishte hequr mot pas moti
nga qahjai, nga i zoti!

«Këtej puna kur t'iu bjerë
në rrezik e kurdohere
mos më lini pa më parë,
se fort malli do më marrë!»
U tha Halla kur u misën,
kur në mal u arratisën.

Po Tomori këtë herë
Hallën fort e përdafoi,
rrinte heshtur, pik'e vrer,
thell' nga zemra ngashëroi.

Për të keq zemra i hante,
ndaj Tomorit syt' s'ia ndante,
kur dy lot e një rënkim
iu këputën përmbi zjarr,
foli nëna me ngulçim:

— Ç'ke, o bir, ç'të paska ngjarë? —

Po në fyt Tomorit trim
iu lidh fjala dhe me zor
hapi gojën me drithrim:

— Hallë, Cufi ra... dëshmor!

I ra gurit, e dërmoi
i ra drurit, e coptoi,
i ra hekurit, e çajti
i ra nënës por e mbajti!

Djal'i saj's'e desh oji-në
si dikur për babë-zinë,
s'e desh nënën me shami
sy-mavli e buz-mavri laped...

Edhe nëna derdhi lot,
po me kuje nuk e qau,
se kish zemrën me barot.
Në kasollen rrëzë-shkëmbi,
kur armiku çkuli, shëmbi,
ndënji prapë duke pritur
trimat tanë partizanë,
se atje mandatën mori
për të birin nga Tomori.

Nga kasollja nuk qe çkukur,
po në zemër kishte ngulur:
një flamur me gjak-stolisur,
për armiqtë kish ormisur
ca fishekë dhe një thikë,
atje nëna ngriti pritë
dhe qëllonte nat'e ditë...

U hap fjala si veriu
mal më mal në partizanë
mbi armiqtë Halla shtiú
për të birin, për vatanë!

Vet' armiku i tërbuar,
kur një ditë kish rrethuar,
i habitur kishte mbetur
dhe vetveten kishte pyetur,
kur atë e kishte gjetur
jo të gjallë, po të vvarë,
shtatë plagë kishte marrë:
— Ç'paska patur shtatë zemra,
lindka trimi dhe te femra! —

Buzë lumit mbi bregore
ndrit lavdia mbi dy vorrë:
Nën'e bir të përqafuar,
me flamur të dy mbuluar.
Atje gjaku i dëshmorit
paska shkruar sipër vorrit:
«S'kemi vdekur kemi lërë,
jemi pranë kurdohërë!»

PARTIZANËT

Malet tona trima pranë,
që e kishin vdekjen pranë,
po të tillë s'kishin parë,
sa dhe vdekja frik' kish marrë,

se, kur kishte për të vdekur,
partizani tallej vetë,
me të qeshur, me të tekur,
e thërriste vdekjen: jetë!

Atij plumbat pran' i rrinin,
vdekjen hiqte hosh e zvarrë,
e kur vishte vet' qefinin,
ikte vdekja si e marrë!

Në pallate, larg nga flaka,
nëpër kunthe, në tradhtira,
tek armiqtë si me shaka
hidhte thonjt' e saj të ngrira!

Po të shoh, o partizan,
në albumin e kujtimit,
ku ti prapë po më ngjan
Ylli i bukur i agimit.

Ti ke rrotull gur e mur,
po në mes lëshoke nur,
se të puthi nëna, baba,
se të ndriti Ylli, shkaba,

Më rri vrejtur se po sheh
në çdo gur nga një qivur,
po prap' celesh se e njeh
zembrën tënde ndën flamur,

ndën flamurin që valon,
që hedh palat e kushtrimit:
Për të renë qëndëron
dhe për luftën e ndërtimit!

FJALA - USHTIMË

... E PASHË LULISHTEN...

E PASHË LULISHTEN...

E pash' lulishten me lloj-lloj lule
e plot me ngjyra,
e ndjeva pahun që kundërmonte
dhe u mahnita!
Sa doja t'ishja kopshtar i tyre,
edhe te myra
të rrija pranë kur thahet vesa
nga flladi drita!

Atje më ndalej te port'e tyre, —
moj Poezi,
më dhe një lule që në lulishte
mos të qëndroj,
Me lulen unë po ligjëroj,
po krahët ti
m'i fal ahere kur jetës sonë
un'i këndoj.

—

... lloj-lloj lule
... lloj-lloj lule

... lloj-lloj lule
... lloj-lloj lule

SHËMITHËRU - AJARI

TOKA FLET...

.. Grykë e mallit po gjëmon,
zemr'e fushës po rënkon:
— Të kam dhënë pyje plot,
ç'paska ngjarë që t'i çorot
muar'vëmren fort ma' çkule?
Fol' mair, foli fusha,
u drodh lisi dhe' gëmusha!

— O pëbet, mos fol përçartë,
penda jote flet mbi kartë,
s'mund të flasë pye, ky dhe,
ëndëro, po mos gënje!

— Për agimin e lirisë,
për mëngjezin kur kam lindur,
për një lot të dashurisë,
flet vërtet' e jam e bindur! —

U betua ky poeti,
fjal'e tij plot zemra gjeti...

Un'e dija se tërmeti
e bën tokën që të flasë,
nga rrëmuja nga rrëmeti.

gjiri nis që t'i buçasë, t'ndodh e së
po ç'po shohim sytë miqit të shtat
tundka tokën një njeris?...

Çpon me sonda, më tyrjela, lotoq
pistoleta, hedh çengela,
çan shkëmbinjt me dinamit,
tym e uj në qjell vërvit,
i thot tokës: «Dil, të dal»
mali: fushë, fusha: mal!

Mali bëhet fushë,
fusha bëhet mal,
si gjerdan në gushë
barin shoh të dalë...
Gjethe, gielbërim,
lule bojalli
mbushin vendin tim...

Tok' e çarë
nxori ar,
ar të zi
si katran:
shatërvan
që spërkati
lulet pranë...

Pranë shatërvanit
mbijnë lulet përsëri
cirka-cirka kuq e zi!

Ngjyr' të zezë nëpër lule
s'kam dëgjuar, nuk kam parë,
qëkur zemrën ti ja çkule,
ndroi toka rrënj'e farë!

KËRCYELL ME NYE...

I

Kërcýell me nye,
shtrëmbanik, me gunga plot,
doli fara, përmbi dhé,
ajo farë që kish mbjellë,
ati ynë n'atë mot,
lar' me djers'e gjak-rrëké...

Kërcýellin me nye
nuk e shkeli dot barbari,
s'pati ngeh, s'e kishte parë,
dhe n'e shihte s'do ta çkulte
se në mish të çdo shqiptari
bajonetën desh ta ngulte...

Kërcýellin me nye
e kaptoi partizani,
ai kurrë s'mund ta shkeltë,
dor'e atit e kish mbjellë,
por as tanku nuk e shtrvdi
se turinjte gjete i ndrydhi
nëpër arat, nëpër fushat
e pastaj nëpër gëmushat
se mos ndoshta prap'atje
shkrepte ndonjë bataré!

Edhe krahët e furtunës
që për qejfin e përdhunës
thyen lisa, qiparisa,
nuk e cikën dot kërcyellin,
as rrufeja s'e zhuriti,
as dëbora s'e çililiti...

Kërcyellin dikur me një
dhe me gunga plot
e mbaj ment si sot,
kur qe rritur shpejt e shpejt
sa i gjatë dhe i drejtë
e kur vendin ia zuri lisit;
që e prenë për çatinë,
për shtëpin' e par' të re,
se armiku batërdinë
kishte bërë dhe tek ne!...

II

Dikur, etrit, patën mbjellë,
po për vete s'kishin vjelë,
as nië herë s'kishin korre,
ja përse tani në kor
po gjëmonte plot hare
këng'e vjetër, këng'e re!

Sa shumë burbuqe,
burbuqe të kuqe,
kërcyellin
çeli si në garë,
kur u end pëllur'e e parë!

Kokrrat e para
kur nga kombajna gjëmonte ara,
sulmues' e parë
po i këput
ca në shport' e ca në futë,
ajo vetëm s'kishte ngelur,
tok me shoqet pati vjelur...

Po kur kokrrat lart në majë
vashat si këputin dot,
sa shpejt trimat ball' për ballë
bëhen krrabë, bëhen shkallë.

Q'atëhere
dimër, verë,
gjithë tok
kok' për kokë,
mbillet, korret nëpër ara,
thyhen normat nëpër gara!

Kërcyej me një,
jo me gung' as shtrembanikë,
po që rriten drejt e vrik,
të vaditur jo me gjak,
po me djersën si burim,
mbijnë sot në vendin tim.

KUR JAM LARG TEJE...

Kur jam larg teje, atdhë i dashur,
të ndjej më mirë,
kudo që ndodhem, më duket vetja
si mysafir,
ndaj rri hutuar dhe përpalitem
posi një zok,
që nuk ka çerdhe e vete vjen
në ferr' e shtok.

Atdhe, je malli që s'ka të shuar
dhe unë: lyra,
kujtimi mua ma heq pshertimën
dhe i gëzuar
këndo me zemër, vështroj me shpirtin
plot tinguj, ngjyra
dhe atëhere një këngë ndjej
që s'është kënduar...

O STINË E DIMRIT ...

O stin' e dimrit, o drit' e murme
me shi ngarkuar,
shëmtim' për tokën edhe për qjellin
ke lindur ti!

Ja gjeth' i fundit, i thar' i verdhur
që kish qëndruar
te big' e degës, nga dor' e erës
mbi dhë u shtri

Ti, dimër, ike; si fije ari
kalliri mbiu!
Sa na pëlqen kjo hal' e grurit
që ndrit përsi,
kur nëpër sqepin e dallandyshe
e dreth veriu
e kur bilbilin e gudulit
në gush' e gji!

... TË EN D S E S I T A O

Ja merimanga e paska endur
cergën e saj
dhe bleta zgjoin, duke roitur,
e ngriti vrik,
si unë vargjet që thur në zemër
e dot s'i mbaj
kur llërpërveshur të shoh, moj endse,
n'atë çikrik.....

Të pash' kur endje, si end pranvera
gjith' bukurinë,
një tis të bukur si je stilvetë...
E kur një çik
rrijë menduar dhe buzëqeshje
për dashurinë,
ti më me endje lëvrija gjithat
n'atë çikrik.....

SI KURDOHERË...

Si kurdoherë dhe këtë verë
një dallëndyshe
përplasi krahët dhe ligjëroi
si lajmëtare,
por ja në çastin e frikësuar,
m'u suall ndryshe,
mëqë një pupël, folën s'e ngriti
përmbi dritare...

Pa dallandyshe pranvera çeli
në zemrën time,
se pashë kalinjtë dhe gjithë fushën
të gjelbëruar,
po dallandysheja pa pluhur, hekur,
edhe germime,
ndaj tiku tutje, folën gjëtkë
për ta ndërtuar...

NJË RE E BARDHË...

Një re e bardhë qenar-praruar
e zuri djellin,
po rrezet prapë puhlë shpejt
do t'i zbulojë...
Do çduket reja nga sytë tanë
vërdallë qjellit
të Rrug'e qumshtit, ku prap' sputniku
diç do kërkojë....

Sputnik po t'ishja përveç në qiell
për të kërkuar,
do kishja zgjedhur krahorin tënd
krijes-njeri!
Atje do kishte me mijra gjëra
për të zbuluar,
atje një botë mban të panjohura:
Zemra-çudi!

JA, VJEN NJË DITË...

Ja, vjen një ditë edhe pranvera
do të mbarojë,
pa nis një dimër me shi, me breshër
dhe me stuhil
Rrëshqet gëzimi edhe trishtimi
do të luftojë
me zemrën tonë që si për ditë
ndjen gaz të ri.

Po ne së bashku dhe atëherë
kur vjen trishtimi,
krenar luftojmë, i ngjajmë lisit
kur në beteja,
megjithse vrarë nga vetëtima,
qesh nga fitimi
dhe kryelartë shtirin degat prapë
nga shkrepi rrufeja!...

... GJYSHES V AI

Në dimër, gjyshja nga pleqëria
na ndrydhesh brënda
e shihte jetën nga një dritare
me sa zili,
por e gëzuar vështronte mbesat:
Sa ia kish ënda
me to të duante, ta niste jetën
tani-tani!

Lotë mallngjimi, lotë për jetën
në xham riguan.
Një ditë gjyshja u ngre nga vendi,
duart i mbërtheu
te port'e madhe. Tëk po e hapte,
shpejt frushulluan
e u futën fshehur ca fleta, fije:
Pranverën ndjeu.

PA SHIHË VALËN...

Pa shihë valën se si përkundet
dhe krahet shtrinë,
vërvit stërkalat, më shkumën luan,
në qejf gajasur,
pastaj gufmohet edhe krenare
merr prap' fuqinë
gjersa t'ia mburrë qëllimt' fshehur:
për t'u përplasur!

Me sa gëzime e nisi vala
udhtimn'ë gjatë,
po kur arriti dhe p' arrishten:
e prapsi vrapin,
se kotësia e kish zvarritur
për dit'ë natë,
po ti dhe unë, dhe pse do ydesim,
s'ë ndalim hapin!

... N A I M I T ...

Kur pshertima ndaj qiririt
u bë fillad mbi lule-vere,
ndjeu vasha pranë blirit
blegërimën e një shqerre...

Kur psherëtima u bë fjalë
tej nga fushë Qerbelase,
zër'i shqipes valë-valë
preku vrimat e xhurasë...

Fjala jote si gjëmim
u përhap në Shqipëri,
u bë jetë dhe kushtrim,
po ti shkrive si qiri...

Manushaqja shoqe plot
çeli prapë përngaherë,
ajo stinat s'i njeh sot:
Moti ynë është pranverë.

E BUKUR NATA

— Gjumin e ëmbël, natën e mirë!.. —

Po çlodhen nierzit, po ëndërojnë,
dhe yjet sonde në errësirë,
jetim, pa hënë, po vezullojnë,
te një dritare një fije dritë
në lagjen time po llamburit.

E bukur nata, por jo e getë...
Dikur dëgjohej zër'i këndezeit,
një hamulitje, një krizm'e lehtë
gjersa të shkrephte yll' i mëngjezit...

Tani çdo natë më ngjan si ditë,
s'ka të pushuar zër'i makinës,
zër'i motorit! Gjithmon shkrep dritë
syr'i fabrikës, syr'i uzinës...

Kur, si të gjithë, flem' un'e ti
e ndoshta shohim të njëjtën ëndër,
një nën'e dhimbsur zgjuar po rri
i jep ferishtes të pijë gji
edhe mbi djepin drëmit përsi.

E bukur nata, të gjithë flenë,
aio më duket niëlloj me ditën,
zër'i këndezeit nuk më gënien,
tani sirena ushton për dritën...

PER SHUMË VJET...

«Për shumë vjet edhe gëzuar
ky vit i ri!»

Kalcnë vitet, vëç yjet, djellin
i shoh për vjet,
shoh tokën, hënë ashtu dhe qjellin
njëlloj përjetë!

Për vit çdo stinë kalon e vjen
ashtu si që,
veçse të vjetrën më nuk e gjen,
shih një të re.

Më mbushet zemra më sa maras
se shkon një mot,
ndonse kujtimi që na lë pas
është gazeplot,

se shoh një rrudhë në ballin tim,
e vrej ca fije
si borë parë që me për tim
mbi tokë bije!

Në se gëzohem n'agim të parë
të vitit ri,
kur djelli ffohtë hedh rrezet-ar
në syt' e mi,

kjo ngjan se unë n'albumin tonë
nis të çfletoj
një jetë tjetër që më ngazllon
e zë mendoj:

gjer sot kam bërë për këtë jetë,
për ty, për vete,
se në albumin shumzohen fletë
sa shtohen vjete,

se në çdo fletë që po çpalos
gjej një kujtim,
si vjet'i vjetër që vetë sos
e jep të rinë!

N'albumin tonë sikur të shtoj
dhe un' një fletë,
gjë tjetër s'doja: kam ç'të kujtoj
në këtë jetë,

se me kujtimin për vit të ri,
në dimër verë,
do flas, do çmallem me sa zili:
Na ish një herë

FJALA PA ZË

O SHPIRT, JE TI!

Një re e zezë qenar-praruar
e zuri djellin,
u dëndësua dhe u smadhua,
po shkrepëtin...
Pas shiut rrezet ndriçuan prapë,
e pashë qiellin,
dhe pahun derdhur mbi tokë pashë,
mbi trëndelinë...

I këndshëm bari dhe trëndelina,
o ç'bukuri!
E shtrënitë jeta, e ëmbël vasha
kur nisëron,
po trëndelinë, vashë dhe jetë,
o shpirt, je ti
kur qesh e luan, kur «babi-mami»
niç belbëzon...

SI ZONJË E RËNDË

Si zonj' e rëndë në zbriti nata,
me tyl të zi,
ia pash' fytyrën kur dolli hëna
përher' vetëmuar.
I pashë yjet kur shkrepnin pahur
posi flori,
megjithse fshehur i mbante zonja
në krahëruar...

Pse s'është e bukur si gjith' të tjerat
kjo ngjyr' e zezë?
Çudi, natyrë me çfardo ngjyra
s'e do atë!...
Ia la një nënë kur lot i ndriti
si bukurezë
në natën sterrë, kur bir i vetëm
s'u zgjua më...

PRITA SHUMË

Prita shumë, po nuk di
pse të pritja n'atë shi!
Vetëm di sikur të vinin
tok me shiun, me gjëminin,
plot shtërgata dhe rrufë,
do të pritja prap' atje!

Sikur pranë të më vinte
bukuri e gjithësisë,
nuk do pritja të më binte
lot'i qjellit, i mërziisë!

Re në qiell e uj mbi dhë,
vetëm shi sepse rrufë
ishje ti që nuk më pe
edhe zemra plot me re.

Ah, kjo zemër plot me re
që gufmoi kur s'më pe,
uturiti nëpër gji
dhe vesoi syt'e mi...

Ndaj e di dhe nuk e di
pse të pritja n'atë shi!

TË GJITHË THONË

Të gjithë thonë se trëndafili
është mbret mbi lulet,
edhe zambaku nga gjithë të tjerët
më pranë i shkol...
Për ta këputur e do secili
dhe i përulët.
Prandaj bilbili për të krahrorin
me gjemb e shpoi...

Po ti dhe, unë pse lulesqerrën
më tepër duam?
A të kujtohet takim'i parë,
kur e këputëm,
kur fletzat mblodhëm të dy sëbashku,
si kuvenduam,
me gaz në buzë e me mallngjim
në gjil i futëm?...

KENGA E MALLIT

Mall'i parë në krahuar
sa ka nisur të më ndezë,
ndaj rri heshtur, i vetmuar
dhe shoh lart një re të zezë,
që zvarritet kot së koti
edhe derdh ca pika loti...

Mall'i dytë në krahuar
sa ka nisur të më djegë,
ndaj qendroj kaq i menduar
si kajgushi, përmbi degë,
që kish ikur nga foleja
se qe trëmbur nga rrufeja...

Mall'i tretë në krahuar,
malli që kurrë s'ka të sosur,
zjarrn' e zemrës s'ma ka shuar,
ngjan si zogu i brengosur
që rri krrusur në shtërgatë,
pa folë mbi deg' të thatë...

Malln' e parë, malln' e dytë,
malln' e tretë pa mbarim
un'i gjeta te dy sytë,
kur m'i hodhe vetëtimë,
por akoma nuk e di
në do çmallem dhe tani!...

E SHËMTUARA

Po të mos kishte pasqyr' në botë,
komshia ime, që rri menduar,
prap' do pshertinte, do derdhte lotë,
kur do ta shahin: — Mój e shëmtuar!

Vash'e shëmtuar na ishte rritur,
krihej, stolisej për çast e orë,
i dukej vetja moll'e'cfilitur
që nuk pa rreze po flok-dëborë!

Kaluan vjete, vash'e shëmtuar
as q'e kish parë të rit'e'saj,
një dit' pasqyrë e pat thërmuar,
se mjaft qe lodhur më b'feng'e'vaj.

Te flet'e librit pa shumë pasqyra,
në çdo pasqyrë një zemër pa,
e në çdo zemër pa plot fytyra,
dhe q'atë ditë librin s'e la!

Me të panjohur u ngushëllua,
çdo fjal'i shkrepse gëzim në jetë
edhe një ditë u përmallua,
kur kish lexuar në njërën fletë:

— O vash'e lotit, s'ka më rënkime,
un' ty të dua me gjithë mënd,
fytyrn' e bukur të mikes sime
do ta ndëroja me shpirtin tënd! —

ASHTÛ SI BORA...

Ja, tok me borën dhe ngric'e dimrit
sa shpejt po shkrin,
çdo gjurmë ikën, frushllon mbi tokë
firom' e erës:

Një ditë diell u desh t'i çdukte,
se ja po ndrin
në brigje, pllaja burbuq'e parë
e pranëverës.

Sa na kish ëndë të dëlnim prapë
dorë për dorë!
Atje ku shkëlëm te borë ngrirë
diç kishtë mbirë,
po ne s'e pamë, se ty si akull
dhe mra-borë
ky djell' ishtë mbël, që sjell pranverën,
s'na pati shkërrë!

E KU JEMI UN' E TI?...

Shiu bije pikë-pikë,
dalngadal' e çikë-çikë,
dheun zbut e gurgullon
frëzë shkëmbit po buron...

Unë vajta vetëm filli,
erdhi vasha lule-prilli,
ndaj burimi mërmëroi
syt'e vashës i freskoi.

Bëri udhë në gjethishte,
nëpër ferra, në barishte,
brenda tokës gjarpëroi
gjetkë prapë gurgulloi...

Unë vajta përsëri,
vasha s'erdhi, mban mëri,
po burimi gurgullonte
syt'e vashës prap'i donte!

Po ja djelli ziliqar
shter burimin në behar,
ia jep qjellit si shëmtim
ta bëj re dhe vetëtimë:

Shiu prapë pikë-pikë
dalngadalë e çikë-çikë,
gurgullon burim'i ri,
e ku jemi un' e ti?...

NUK DI PSE UNË ...

Nuk di pse unë një natë ndoqa
një xixëllojë
dhe prapa dritës, që shkrepse, renda,
po dot s'e kapa,
Kur kishja hënën, kur yjet narinin,
pse më verboi
një xix'e vogël dhe i zilepsur
e ndiqja prapa?!

...EMA SA LULE ÇELINQANT ET

Sa lule çelin në male, fusha,
por as njeri
nuk vajtj prapë që t'i këputë
a t'i mirisë,
as flutër s'mundi, se flutëroi
me sa zili,
mbi gjethe, dega, kur krahët pakez
do t'i kumbisë!..

Ato as duar as ndonjë flutur
s'do shohin dot,
po vetëm bletën se di t'u thithë
nektar në zemër,
prandaj dhe unë që mos t'i fishk
kërkoj më kot
të jem një bletë dhe t'i një lule
ng'ato pa emër!
...!

TË THASHË TË VIJA PRANË...

Të thash' të vija pranë, po ti më pyete: — ku? —
Të fola turpëruar: — Aty në gjunjt e tu! —

Më the se është ditë, pa zemërohet djelli,
po rrezet un' si shihja, me re-ish veshur gjelli!

E prapë kur të fola, më pa me zemëratë,
u skuqe kur të thashë: — Ja, ja po bëhet natë! —

— Jo, se përgjon kjo hënë — më the me zë të
mehur,
të thash': — ka nxjerr një vetull dhe syrin e ka
fshehur.

— Ahere hyjmë brenda! — me turp të thashë prapë,
po ti u skuqe shumë, më le dhe shkove vrap...

Një ëndër më premtove: kur ti, moj vashë, vetë
ngadalë në qepalle do më trokitje lehtë!..

U DESH NJË SPATË

U desh një spatë apo furtuna
që ta tregonte
madhsin' e lisit me kurrë e dege
përdhë të shtritur,
sepse çdokushi dikur pa hirjen
që ta shijonte
dhe nuk e çmoi kur degat qjellit
ia kish vërvitur!

Ashtu si unë kur për pak ditë
ty të harrova,
porse kujtimin as kush s' e fshiu,
as vetë koha...
Miqsi të vjetra apo të reja
më kët provova,
kur larg të kishja e kur të humba,
aher' të njoha!

...

I thosh nëna ime, plakë
mbesës kuqërreme-flakë,
kur të dyja pranë e pranë
theknin kurmin përmbi ranë.

Mbi ranishte qeshi vala,
kur nga rana u gudulit,
qesha unë, porse fjala
gjirit po më gumëzhit:
— Anës, detit të palarë,
o qyqarë shqipëtarë! —
psherëtita për një ças.
Por aty, përpara e pas
shoh në det e përmbi ranë
shtat-billonia dhe lastarë,
plot të vegjël thekur-larë,
kuqërremë e zeshkanë,
gushës detit yarur-qark;
supit valës qepur-hark.

Mbi ranishte vala shtrihet,
lëshon shkumën vete-vjen,
zemra ime përtërihet
kur stolitë m'i rrëfen...

Çaj me gjoks edhe më pash,
se diçka më thellë pashë,
përmbi vala nis rrëshqas,
pastaj kridhem sa më thellë,
i hedh sytë lart në qjell
djelli: sumbullë-flori,
qjelli: copa-farfuri,
e lëvrij në uj si ngjala
e si zhiva shkas mbi vala.

Pushtoj detin, më pushton,
veçse gjirin s'ma tregon,
kthehem përmbi krah të valës,
pranë shkumës e stërkalës,
përpëlitëm përmbi ranë
sikur jetën ndjej më pranë,
gropa hap dhe ngre bregorë,
rana po më shket prej dorë
si rrëshqasin pa u kuptuar
çastet, vitet e harruar...

Ç'thonë valat që mbi ranë
nat'e ditë mërmërojnë?
Për të djeshmen diç më thanë,
për të sotmen po këndojnë.

Me legjenda, det, je plot,
ç'ke në gjir nuk m'i fsheh dot,
vala jote po jehon
fjala ime po këndon.

Po mendoj aty mbi ranë
se kujtoj ata që ranë
Shtatë Prillit, atëherë
kur me mijra bersaljerë
gjurma lanë përmbi ranë!

Gjurm'e zezë u bë lot,
lot përzjerë me barot,
ndaj ti, det, s'e lave dot...

Po kujtoj aty mbi ranë,
kur te gjurma sterr'e zezë
ranë plumba partizanë.
Po kujtoj edhe një rrezë
që kur shkrepë u bë Yll,
ndriti gjitë e detit thellë
ndriti mal e ndriti pyll,
ajo rrezë që si djell
po ndricon
në vendin tonë.

Po mendoj e po kujtoj
gropa hap edhe rëmoj
rana s'paska të mbaruar
fsheh një botë të rrenuar.

Ky gjërmim më bën për vete
ndonjë torso ndoshta gjë
a reliket e një jete
qesh pa zë dhe vëshëllet
se dhe unë shëmbëllet
me të vegjilit përmbi ranë,
kur me kova më lona
mbushin ujë dhe gjërmoinë,
hapin gropa edhe nd'anë
urë e trena të ndërtojnë.

Vala, vala lozoniare,
prishi loinat përmbi ranë,
po ja çupëza mitare
nisi prapë aty pranë
të gjërmoj' e të ndërtojë,

vala s'mund ta zemërojë.
Kurse un' aty mënjane
nuk gërmova më në ranë,
prapë mbeta i menduar,
vala gropën e sh' mbuluar.

Natë. Nat' e det-i qete,
det me hën' pesëmbëdhjetë,
Hënë, m'ori-hënë,
ç'kam dëgjuar mbremë,
më vjen turp, moj hënë:
Zoti dëshiron,
Marsin këshillon
të martohet shpejt me ty,
fjal'e tij nuk bëhet dy!
Po ç'e do, nuk shkoi mbarë
se Sputniku të ka parë
shpin'e zverk edhe gërsheta
që m'i mbaje aq të fshehta!

Këto deli-hënë,
Marsi paska thënë!

U skuq hëna tej mbi mal,
prapa reve syrin fshehu,
la një vetull përmbi valë,
vecse mua s'më gënieu,
un' e pashë dhe më pa,
sikur desh të thosh' diçka,
u fsheh prapë se mbi ranë
po kalonin çifte pranë...

PËRMBAJTJA

	Faqe
Fjala kushttrim	3
Plaku	4
Nëna	6
Koketa	6
Shegerti	7
Rrapo trimi	9
Përshtëpëritjet e natës	9
E braktisura	13
Para portës	14
Zemra në ankant	15
Tabllo e dytë	17
O i huaj	17
Nënë e bir	18
Partizanët	23
E pashë lulishten	25
Toka flet	26
Kërcyell me nye	29
Kur jam larg teje	32
O stinë e dimrit	33
Endses	34
Si kurdoherë	35
Një re e bardhë	36
Ja, vjen një ditë	37
Gjyshes	38
Pa shihe valën	39
Naimit	40
E bukur nata	41
Për shumë vjet	42
O shpirt, je ti	44
Si zonjë e rëndë	45
Prita shumë	46
Të gjithë thonë	47
Kënga e mallit	48
E shëmtuara	48
Ashtu si bora	50
E ku jemi unë e ti?	51
Nuk di pse unë	52
Sa lule çelin	53
Të thashë të vija pranë	54
U desh një spatë	55
Çeshtë dashuria?	56
Fjala dhe vala	57